

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ojoga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, D. Dulghieru, V. Buhnaci)

DECIZIE

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către recurenta Victoria Vasileva,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Vasileva
împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al
Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea
ilegală la răspundere contravențională,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de către apelanta Victoria Vasileva și a fost menținută
hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La data de 07 februarie 2020, Victoria Vasileva a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului
General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin
atragerea ilegală la răspundere contravențională.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, urmărind scopul de a o favoriza pe
vecina Victoria Cibotari, cu care se află în mai multe litigii, la data de 05 august 2014
de către procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău, Nicolae Geru a fost pornită o
procedură contravențională în baza art. 78 alin.(2) din Codul contravențional, care a fost
expediată spre examinare Inspectoratului de Poliție Centru a Direcției de Poliție a mun.
Chișinău.

A menționat reclamanta că, la data de 25 august 2014, agentul constatator al
Inspectoratului de Poliție Centru a Direcției de Poliție a mun. Chișinău, Ion Sîrghi a
întocmit în privința sa procesul-verbal cu privire la contravenție pe faptul comiterii
pretinsei fapte prevăzute de art. 78 alin.(1) din Codul contravențional. Procesul-verbal
menționat a fost întocmit în lipsa sa, fără a fi citată, fără a i se aduce la cunoștință
drepturile procesuale și fără a avea posibilitatea de a se apăra, însă, în pofida celor
expuse, prin decizia din aceeași dată i s-a aplicat o amendă în valoare de 50 unități
convenționale.

A reținut reclamanta că, procesul-verbal menționat l-a contestat în instanța de judecată, astfel, după anularea hotărârilor și dispunerea în mod repetat a rejudecării cauzelor contravenționale, prin hotărârea din 08 decembrie 2016, emisă de Judecătoria Centru, mun. Chișinău, și care a fost menținută prin decizia din 24 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă contestația depusă, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI, nr. XXXXX din 25 august 2014 și s-a dispus încetarea procesului contravențional în care a fost acuzată de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin.(2) Cod contravențional.

A mai relatat reclamanta că, la fel, urmărindu-se scopul favorizării Victoriei Cibotari și în lipsa a careva acte din care să rezulte dreptul acesteia de servitute și de utilizare a curții comune a vecinilor, în privința sa la data de 08 septembrie 2014 a fost pornită procedura contravențională, în baza art. 335 Cod contravențional, de către agentul constatator Ion Sîrghi, care a fost expediată, pentru examinare, conform competenței, în adresa Procuraturii sectorului Centru, mun. Chișinău.

De asemenea, a comunicat reclamanta că, prin ordonanța din 19 septembrie 2014, emisă de către procurorul Viorel Postovan, s-a dispus recunoașterea vinovăției sale în comiterea contravenției prevăzute de art. 335 din Codul contravențional, aplicându-i-se o amendă în valoare de 40 unități convenționale, subliniind reclamanta că, atât procesul-verbal de pornire a contravenției în baza art. 335 Cod contravențional, cât și ordonanța procurorului din 19 septembrie 2014 au fost contestate în instanța de judecată.

A mai notat reclamanta că, după anularea hotărârilor și dispunerea în mod repetat a rejudecării cauzelor contravenționale, prin hotărârea din 26 octombrie 2016, emisă de către Judecătoria Centru, mun. Chișinău și care a fost menținută prin decizia din 08 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă contestația depusă, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI, nr. XXXXX din 08 septembrie 2014, precum și a ordonanței emise de procurorul în Procuratura sectorului Centru și s-a dispus încetarea procesului contravențional în care a fost acuzată de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional.

A reținut reclamanta că, având la bază caracterul vădit ilegal al acțiunilor procurorilor și ale reprezentanților organului de constatare, care au acționat în mod vădit în interesele pretinsei victime pentru a o intimida (la moment în privința sa fiind pornite încă două cauze penale încă în anii 2014 și 2015 de către procuratura mun. Chișinău, în acestea fiind constatate prin hotărâri judecătorești încălcarea drepturilor sale și încă o cauză contravențională la fel în baza art. 335 Cod contravențional), pe de o parte, iar pe de altă parte, pentru a o favoriza în vederea administrării probelor care îi erau necesare pentru a fi folosite în procesele civile, intentate de către Victoria Cibotari și care au ca obiect anularea privatizării terenului locatarilor aferent locuințelor din mun. XXXXX, str. XXXXX, precum și instituirea fără acordul locatarilor curții comune din mun. XXXXX, str. XXXXX a unei servituți cu scopul de a ridica confortul locuinței din mun. XXXXX, str. XXXXX, prin care locatarii acesteia să i se permită să treacă cu mijlocul său de transport prin curtea comună pentru a-și putea parca mijlocul său de transport, în spatele casei, a fost nevoită să încheie un contract pentru serviciile unui avocat pentru a i se apăra interesele.

A menționat reclamanta că, prin contractul nr. 45/2015 din 09 iulie 2015, încheiat cu avocatul Radu Dumneanu, s-a obligat să-i achite pentru serviciile acestuia, în calitate

de onorariu, echivalentul a câte 500 euro, pentru fiecare procedură în care îi va apăra interesele în procedurile contravenționale, astfel, ținând cont de circumstanțele menționate, precum și menținerea hotărârilor de încetare a procedurilor contravenționale de către Curtea de Apel Chișinău, care au devenit definitive și irevocabile la data de 08 februarie 2017 și data de 24 februarie 2017, se impune compensarea prejudiciilor ce i s-a cauzat ca rezultat al tragerii neîntemeiate la răspundere contravențională, care au constat în achitarea serviciilor apărătorului acordate în cauzele indicate, or, pentru a-și executa obligațiile asumate prin contractul încheiat cu avocatul Radu Dumneanu, prin bonul de plată din 11 aprilie 2017 a achitat suma de 20 500 lei.

A conchis reclamanta că, în același timp, având în vedere că a fost nevoită să suporte cheltuielile respective în rezultatul tragerii neîntemeiate la răspundere contravențională, a considerat că, se impune compensarea prejudiciului respectiv din contul autorităților, a căror colaboratori, au admis față de aceasta acțiuni ilegale, iar având la bază caracterul vădit ilegal al acțiunilor reprezentanților autorităților publice, care au ca atribuții combaterea infracțiunilor și menținerea ordinii de drept, este evident că i s-au cauzat suferințe psihice intense, deoarece avea pretenția ca anume aceste organe să curme pretențiile vădit ilegale ale Victoriei Cibotari, în schimb, ilegal s-a dispus tragerea sa la răspundere contravențională, situație care a determinat condamnarea sa ilegală, ori potrivit practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura și sancțiunile contravenționale sunt asimilate celor penale.

A relevat reclamanta că, i s-a cauzat un prejudiciu moral care urmează a fi evaluat la suma de 100 000 lei, compensarea căruia se impune de către autoritățile care au acționat contrar normelor de drept în vigoare și au urmărit încălcarea dreptului său de a nu fi urmărită și trasă neîntemeiat la răspundere.

A mai indicat reclamanta că, în același timp, ținând cont de faptul că în ambele cauze contravenționale au fost adoptate hotărâri care au determinat tragerea sa la răspundere și condamnarea prin aplicarea pedepselor sub formă de amendă prin pornirea procedurilor contravenționale într-un caz de procuror, iar în altul de către agentul constator, inversându-și rolurile la aplicarea pedepselor, a considerat aceasta, că se impune încasarea de la pârâți, în mod solidar, a prejudiciului ce i s-a cauzat.

Prin urmare, a solicitat reclamanta, admiterea acțiunii și încasarea în mod solidar de la Procuratura Generală și de la Inspectoratul General de Poliție a sumei în mărime de 20 500 lei, cu titlu de prejudiciu material, care s-a format ca rezultat al cheltuielilor avute pentru plata serviciilor avocatului, în legătură cu tragerea ilegală la răspundere contravențională pentru pretinsa comitere a faptelor prevăzute de art. 78 alin.(2) și art. 335 Cod contravențional precum și încasarea sumei în mărime de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către apelanta Victoria Vasileva și a fost menținută hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că, soluția dată de prima instanță, urmează a fi menținută, ca fiind legală și corectă, constituind rezultatul examinării în ansamblu a tuturor probelor anexate prezentei cauze.

La 11 ianuarie 2022, recurenta Victoria Vasileva, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și deciziei instanței de apel din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, recurenta a exprimat dezacordul cu decizia recurată, calificând-o ca fiind neîntemeiată și pasibilă de casare în temeiul prevederilor art. 432 alin. (1), (2) lit. a) și (4) din Codul de procedură civilă.

Recurenta Victoria Vasileva a opinat că, prima instanță precum și instanța de apel au aplicat eronat normele de drept material, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanțelor vizate sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

La fel, a indicat că, la caz, decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată și care urmează a fi casată, pe motiv că nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și s-a interpretat în mod eronat legea, și anume, Curtea de Apel Chișinău a interpretat și aplicat eronat normele de drept materiale și procedurale, în special prevederile Legii RM nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A menționat că prin omisiunea de a analiza argumentele invocate în apel, părții contestate i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenția Europeană, ceea ce este inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 13 octombrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 11 ianuarie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 09 decembrie 2021 și 23 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, conform scrisorii de însoțire (f.d. 244, 245, Vol. 1), iar din materialele dosarului, reiese că recurenta a făcut cunoștință cu decizia nominalizată, la 09 decembrie 2021 (f.d. 11, verso, Vol. II). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 11 februarie 2022, instanța de recurs a comunicat participanților la proces recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 14, Vol. II).

Prin referința depusă la 25 februarie 2022, reprezentantul intimatului

Inspectoratul General al Poliției, Valentin Andriuța, a solicitat de a considera recursul declarat de către recurenta Victoria Vasileva, ca inadmisibil.

Prin încheierea din 20 aprilie 2022 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către recurenta Victoria Vasileva, a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet din 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Conform art. 444 Cod de procedură civilă, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În condițiile art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Verificând legalitatea deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta a fost emisă cu erori care au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei, au reținut că, la 07 februarie 2020, Victoria Vasileva a depus cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională.

Astfel, la data de 08 septembrie 2014, prin procesul-verbal cu privire la contravenție, Victoria Vasileva a fost trasă la răspundere contravențională și sancționată conform art. 335 Cod contravențional.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura sect. Centru din 19 septembrie 2014, reclamantul a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional și i-a fost aplicată sancțiune sub formă de amendă în mărime de 40 unități convenționale, ceea ce constituie 800 lei.

Prin hotărârea din 30 iunie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată contestația depusă de Victoria Vasileva împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție al Inspectoratului de Poliție Centru, mun. Chișinău din 08 septembrie 2014 și ordonanței cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale a

Procuraturii Centru, mun. Chișinău din 19 septembrie 2014, iar prin decizia din 19 august 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat de avocatul Radu Dumneanu în interesele Victoriei Vasileva, cu casarea hotărârii din 30 iunie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în cauza contravențională intentată în privința Victoriei Vasileva, în baza art. 335 Cod contravențional și remisă cauza la rejudecare.

Prin hotărârea din 26 octombrie 2016 a Judecătoriei Grigoriopol, au fost admise contestațiile depuse de Victoria Vasileva, s-a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI XXXXX și ordonanța emisă de Procuratura sectorului Centru, mun. Chișinău privind sancționarea Victoriei Vasileva cu sancțiune în mărime de 40 unități convenționale, s-a încetat procesul contravențional pornit în privința Victoriei Vasileva în baza art. 335 Cod contravențional.

Prin decizia din 08 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca neîntemeiat recursul declarat de către Victoria Cebotari și menținută fără modificări hotărârea din 26 octombrie 2016 a Judecătoriei Grigoriopol.

La data de 25 august 2014, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI XXXXX, Victoria Vasileva a fost trasă la răspundere contravențională și sancționată conform art. 78 alin.(2) Cod contravențional cu amendă în mărime de 50 unități convenționale.

Prin hotărârea din 15 decembrie 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, s-a admis contestația depusă de Victoria Vasileva, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia Inspectoratului de Poliție Centru cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale în privința Victoriei Vasileva, cu încetarea procesului contravențional din motivul nulității procesului-verbal cu privire la contravenție.

Prin decizia din 17 februarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat de către Victoria Cibotari, cu casarea hotărârii din 15 decembrie 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și remiterea cauzei în prima instanță la rejudecare.

Prin hotărârea din 25 iulie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, s-a admis contestația depusă de Victoria Vasileva, s-a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție din 25 august 2014 și s-a încetat procesul contravențional.

Prin decizia din 21 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis recursul declarat de Victoria Cibotari, fiind casată hotărârea din 25 iulie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, fiind trimisă cauza la rejudecare.

Prin hotărârea din 08 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, s-a admis contestația depusă de Victoria Vasileva, s-a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare din 25 august 2014 în cauza contravențională de învinuire a Victoriei Vasileva în comiterea faptei contravenționale prevăzute de art. 78 alin. (2) Cod contravențional și s-a încetat procesul contravențional.

Prin decizia din 24 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiat recursul declarat de Victoria Cibotari și s-a menținut hotărârea din 08 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în cauza contravențională intentată în privința Victoriei Vasileva.

Fiind investită cu judecarea cauzei civile vizate, prima instanță prin hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a respins acțiunea, ca fiind neîntemeiată.

În susținerea soluției date prima instanță, a reținut că, cerințele invocate de către Victoria Vasileva nu cad sub incidența prevederilor Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și aceasta nu este în drept să solicite repararea prejudiciului cauzat prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și sancționarea acesteia cu amendă contravențională. De asemenea, prima instanță nu pune la îndoială faptul că Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale de organele de urmărire penală, iar contravenționale (administrative) de agenții constatatori, precum și de instanțele judecătorești, însă angajarea răspunderii statului pentru recuperarea prejudiciului cauzat prin aceste acțiuni survine doar în cazurile strict prevăzute de lege.

Hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost contestată cu apel de către apelanta Victoria Vasileva, invocând că instanța de judecată a apreciat greșit probele acumulate și a aplicat eronat normele de drept material.

Judecând apelul declarat de către apelanta Victoria Vasileva, instanța de apel l-a respins și a menținut hotărârea primei instanțe.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că prima instanță corect a respins acțiunea depusă de Victoria Vasileva, or, instanța de apel a reținut că, în privința Victoriei Vasileva au fost efectuate doar acțiuni procesuale în cadrul unui proces contravențional, acțiuni de documentare și cercetare a unei posibile contravenții săvârșite, colaboratorii de poliție având acest drept și fiind obligați să investigheze asemenea cazuri.

La caz, instanța de apel a mai conchis că, art. 1398, art. 1405, art. 1422, art. 1423 Cod civil (în vigoare la data producerii faptului juridic) precum și Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nu au relevanță la caz, deoarece normele legale enunțate se referă la răspunderea delictuală și la modul de reparare a prejudiciului.

În consecință, Curtea de Apel Chișinău a conchis că, pentru nașterea dreptului apelantei de a pretinde repararea prejudiciului moral și material, urmează a fi întrunite anumite condiții impuse de lege, și anume constatarea caracterului ilicit al acțiunilor sau inacțiunilor autorității competente să constate sau să soluționeze cauza contravențională, or, în speță, Colegiul a invocat că, în hotărârile instanței de judecată emise în cauzele contravenționale, nu se regăsește concluzia referitor la caracterul acțiunilor ilicite ale agentului constator, urmare a cărui fapt, se prezumă că, acțiunile agentului constator nu au purtat nici un caracter ilegal, acesta exercitându-și atribuțiile conform competenței și în limitele prevederilor legale, inițiind cauza contravențională și întreprinzând acțiuni de acumulare și examinare a materialelor, astfel, prin actele judecătorești nu s-a constatat nevinovăția persoanei, prin urmare nu poate fi învinovățit agentul constator.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult, că concluziile instanței de apel

sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Art. 390 alin. (1) lit. e), f) din Codul de procedură civilă, reglementează că decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Așadar, Colegiul a constatat că, examinând cauza în ordine de apel, instanța de apel, menținând hotărârea primei instanțe, a reținut o altă stare de fapt decât cea invocată expres în cererea de chemare în judecată, indicând absolut eronat că, apelanta-recurentă Victoria Vasileva a cerut de la stat repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în baza Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Or, unica prevedere relevantă a Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, aplicabilă speței este dispoziția art. 13, alin. (1), potrivit căreia, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)- g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Colegiul a constatat că, examinând cauza în ordine de apel, instanța de apel nu a analizat și nu a dat răspuns argumentelor apelantei-recurente Victoria Vasileva dacă reclamanta s-a folosit de drepturile sale prevăzute de art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3¹) Cod contravențional, argumente invocate atât la examinarea cauzei în fond cât și în apel.

Deci, apelul a fost soluționat fără a fi analizate motivele concrete invocate, astfel că se impune rejudecarea apelului, dat fiind faptul că, concluzia instanței de apel este nemotivată și necesită o analiză mai amplă a circumstanțelor cauzei și a normelor de drept aplicabile speței.

Or, motivarea reprezintă o obligație generală, un element esențial al unei hotărâri judecătorești, o condiție de legalitate externă care face obiectul unei aprecieri *in concreto*, după natura acestuia și contextul adoptării sale.

De asemenea, ea îndeplinește o funcție de transparență în profitul cetățenilor care vor putea astfel să verifice dacă actul este sau nu întemeiat și permite instanței de să exercite controlul de legalitate asupra actelor și temeinicie de către instanța ierarhic

superioară.

Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Respectiv, așa cum rezultă din decizia Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2021, instanța nu a răspuns în nici un fel criticilor invocate de apelantă în cererea de apel, cu referire la art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3¹) Cod contravențional, astfel nu a cercetat fondul litigiului dedus judecății, prin ce a fost încălcat dreptul la un proces echitabil în sensul art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Potrivit jurisprudenței Europene, garanțiile implicite ale art. 6 § 1 includ obligația de a motiva hotărârile judecătorești (H. împotriva Belgiei, pct. 53). O decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost audiată în mod real cauza lor.

În scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor solicitate în acțiunea vizată, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate.

Or, cel mai semnificativ și caracteristic efect al apelului este efectul devolutiv și constă într-o reînnoire sau reeditare a judecății cauzei în fond, astfel că problemele de fapt și de drept dezbatute în fața primei instanțe sunt repuse în discuția instanței de apel, astfel, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță.

Astfel, instanța are obligația de a răspunde prin motivare la toate argumentele prezentate de părți, întrucât numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției (hotărârea Hirvisaari c. Finlanda din 27 septembrie 2001), iar abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința pretențiilor formulate constituie o încălcare a art. 6 §1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Art. 239 Cod de procedură civilă, stipulează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Deci, motivarea unei hotărâri este necesară pentru ca părțile să cunoască temeiurile, fundamentele soluției adoptate de judecător, iar instanța de control judiciar să poată aprecia asupra legalității acesteia.

Colegiul reține, că instanța de apel nu a argumentat injustețea criticilor formulate de apelantă, ci a preluat motivarea fondului, înlăturând criticile într-o modalitate generică ce nu corespund cerințelor art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă.

În această situație, instanța de recurs nu poate exercita controlul judiciar asupra hotărârii pronunțate, iar analizarea, direct în faza recursului, a motivelor ar duce la privarea părții de un grad de jurisdicție și implicit la încălcarea principiului "*non omisso medio*", ceea ce este inadmisibil.

Așadar, instanța de apel a încălcat principiile funcționale ale dreptului procesual civil, fapt ce determină instanța de recurs să caseze decizia instanței de apel.

Lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, de aceea cauza urmează a fi reexaminată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel va pronunța o hotărâre motivată, prin care să răspundă criticilor aduse hotărârii atacate cu apel, după ce va examina toate motivele invocate de apelantă prin cererea sa.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural și deoarece eroarea judecătorească nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către recurenta Victoria Vasileva.

Se casează decizia din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Vasileva împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Galina Stratulat